

*Р. В. Очкін,
студент V курсу 9 групи
Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Одним із завдань кримінально-виконавчого законо-давства відповіно до ч. 2 ст. 1 КВК України є визначення порядку застосування до засуджених заходів впливу з метою виправлення і профілактики асоціальної поведінки.

Звідси постає питання щодо особливостей «виправлення осіб», яке за своєю природою є досить складною проблемою України у сфері протидії злочинності [1, с. 174]. Основні засоби виправлення і ресоціалізації передбачені ч. 3 ст. 6 КВК України. Одним з таких засобів є соціально-виховна робота із засудженими.

Міжнародні стандарти виконання кримінальних покарань також визначають, що соціальна робота із засудженими є об'єктивною необхідністю, оскільки вона створює умови для реалізації їх прав, відновлення соціальної справедливості, запобігання подальшому негативному розвитку особистості, навчання некримінальним способам вирішувати життєві ситуації, та дозволяють мінімізувати негативні наслідки позбавлення волі, сприяють підготовці до нормального повноцінного соціального функціонування осіб, звільнених з виправних установ [2].

Законодавче закріплення соціально-виховної роботи в Україні як одного з основних засобів виправлення детально регламентоване гл. 19 КВК України. Так, відповідно до ч. 1 ст. 123 КВК України соціально-виховна робота – цілеспрямована діяльність персоналу органів і установ виконання покарань та інших соціальних інституцій для досягнення мети виправлення і ресоціалізації засуджених. Соціально-виховна робота спрямована на формування та закріплення в засуджених прагнення до зайняття суспільно корисною діяльністю, сумлінного ставлення до праці, дотримання вимог законів та інших прийнятих у суспільстві правил поведінки, підвищення їх загальноосвітнього і культурного рівнів.

Основними її напрямками за ч. 1 ст. 124 КВК України визнаються моральне, правове, трудове, естетичне, фізичне, санітарно-гігієнічне виховання засуджених, а також інші його види, що сприяють становленню їх

на життєву позицію, яка відповідає правовим нормам і вимогам суспільно корисної діяльності [3].

Відповідно до «Положення про програми диференційованого виховного впливу на засуджених» від 16.05.2016 р. у колоніях реалізуються такі типові програми: «Освіта», «Професія», «Правова просвіта», «Духовне відродження», «Творчість», «Фізкультура і спорт», «Подолання алкогольної залежності», «Подолання наркотичної залежності», «Підготовка до звільнення» [4].

Хоча нове положення прийнято досить недавно і певні висновки за результатами його дії надати складно, але реалії сьогодення все-таки говорять про низьку ефективність здійснення соціально-виховної роботи в установах виконання покарань. Саме через це потрібно дослідити міжнародний досвід проведення соціально-виховної роботи. Найбільш ефективною теоретичною моделлю пенітенціарної соціальної роботи, наприклад, у Республіці Казахстан, є комплексна модель. Зокрема, серед основних завдань соціальної роботи в установах виправної системи даної країни можна назвати такі: розвиток і зміцнення соціально-корисних зв'язків між ув'язненими і зовнішнім світом, підвищення та розвиток соціального статусу засудженого за місцем попереднього ув'язнення чи відбуття покарання, допомога у встановленні соціально-позитивних горизонтальних зв'язків з іншими особами, допомога у зміні соціального статусу та багато іншого. Тому в Республіці Казахстан соціальна робота виступає як: психолого-орієнтована; соціально-орієнтована; комплексно-орієнтована [2].

У більшості розвинених країн соціальні працівники є штатними співробітниками пенітенціарних установ і займаються, в основному, консультуванням ув'язнених, а також їх адаптацією до життя в ізоляції від суспільства. При цьому деякі фахівці займаються психіатрією і виконують обов'язки медичних працівників. Особливу увагу соціальні працівники приділяють засудженим, яким належить скоро вийти на волю: контактують з родиною ув'язненого, його рідними, використовують інші соціальні ресурси, щоб допомогти людині легше адаптуватися до життя в суспільстві (наприклад, у США, Великій Британії, Швеції) [5].

Соціальна робота, що проводиться у Данії і Нідерландах, орієнтована на організацію вільного часу засуджених з тим, щоб вони виявляли власну ініціативу та обговорювали її, знайомилися з реаліями проведення вільного часу поза стінами установи. Іншим напрямом роботи соціальних працівників є розвиток особистої відповідальності ув'язнених та набуття навичок самообслуговування, звички дотримуватися зобов'язань, встановлення контактів, навчання веденню рахунків, грошових розрахунків. Для цього проводиться розподіл ролей у межах сформованих груп

чисельністю по 10–12 осіб (ведення спільної каси для здійснення необхідних покупок, приготування їжі, прання, прибирання приміщення тощо). Самообслуговування, як вони вважають, є серйозною основою для розвитку особистої відповідальності засудженого [6].

Безперечно, що існують досить неординарні підходи до здійснення соціально-виховної роботи. При цьому українська модель в теорії не поступається жодним чином будь-якій з наведених. Отже, постає питання виключно в підвищенні ефективної практичної реалізації програм диференційованого виховного впливу на засуджених.

Список літератури

1. Пузирьов М. С. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі на певний строк як форма диференціації та індивідуалізації виконання покарання /М. С. Пузирьов // Юридична психологія та педагогіка. – 2013. – № 1. – С. 174–183.

2. Третяк О. С. Становлення соціальної роботи із засудженими в місцях позбавлення волі за кордоном [Електронний ресурс] / О. С. Третяк, С. О. Чебоненко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 108.1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2013_1_108_60. – Назва з екрана.

3. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України № 1129-IV від 11.07.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/print1401783045864631>

4. Про затвердження Положення про програми диференційованого виховного впливу на засуджених: наказ Міністерства юстиції України № 1418/5 від 16.05.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/z_0727-16

5. Основные направления практической социальной работы за рубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://jenessi.net/soc_rabota. – Название с экрана.

6. Корнюшин Р. В. Зарубежный опыт социальной работы: учебное пособие / Р. В. Корнюшин. – Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2004. – 84 с.

7. Таволжанський О. В. Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі: монографія / О. В. Таволжанський; за ред. В. В. Голіни. – Харків: Право, 2015.

8. Лисодєд О. В. Умови відбування покарання у тюрмах Швеції [Електронний ресурс] / О. В. Лисодєд. – Режим доступу : http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5985/1/Lusoded_Stepanyuk_111_116.pdf

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 2

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т2 ., – 260 стр.
ISBN – 978-966-2740-94-3

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-94-3

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

З М І С Т

Бабій О. Г., Гавриленко М. М. Клименко Є. А.	Пенітенціарна пробація як складова ресоціалізації в Україні.....	3
Бірюков М. С.	Зміни до порядку направлення осіб до відбування покарання у виді позбавлення волі.....	10
Богатюк О. В.	Мета соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	13
Бугайчук А. А.	Сучасна кримінально-виконавча політика України.....	17
Бурикін В. В.	Про імперативність ресоціалізації звільненої з установи виконання покарання особи.....	21
Вовк М. М.	Відповідність вітчизняного законо-давства у сфері виконання покарань між-народним та європейським стандартам поведження із засудженими.....	24
Гадзіна М. Ю.	Звільнення від відбування покарання за хворобою: проблеми та шляхи їх розв'язання.....	28
Герашенко С.	Виконання покарання у виді арешту.....	32
Гнітій А. О.	Проблемні питання застосування та виконання покарань у виді громадських робіт.....	35
Голєв В. І.	Виправні роботи на сучасному етапі розвитку кримінально-виконавчої системи.....	39
Головко Д. Є.	Кримінально-правові проблеми застосування звільнення від відбування покарання за хворобою.....	42

Грабовська Я.Г.	Особливості виправлення та ресоціалізації неповнолітніх.....	47
Григоренко В. О.	Відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими жінками.....	50
Грицева О. О.	Матеріально-побутове забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	54
Гриша І. О.	Міжнародний досвід застосування покарання у виді громадських робіт.....	58
Дейнега К. В.	Участь громадськості у виправленні та ресоціалізації засуджених.....	62
Дейнега М. В.	Праця засудженого в умовах ізоляції в контексті реалізації його матеріальних зобов'язань.....	66
Джелалі В. Ф.	Деякі проблеми виправлення та ресоціалізації неповнолітніх осіб.....	70
Дзандзава Г. М.	Медико-санітарне забезпечення засуджених до позбавлення волі.....	74
Дроздова В. І.	Потрапляння наркотичних засобів до установ виконання покарань.....	78
Дуброва Т. В.	До питання про право на свободу віросповідання засуджених до позбавлення волі.....	81
Железнякова Н. І.	Соціальна адаптація засуджених до позбавлення волі під час відбування покарання.....	84
Задерей О. В.	Застосування амністії до осіб, які вчинили злочини проти основ національної безпеки: правовий аспект та перспективи застосування в сучасних українських реаліях.....	88

Зайцева А. О.	Поняття та порядок звільнення засуджених від відбування покарання у зв'язку з помилуванням.....	91
Зелінська І. А.	Проблема переведення засудженого з однієї виправної колонії до іншої.....	94
Йосипенко Н. П.	Освіта як засіб виправлення та ресоціалізації осіб, засуджених до позбавлення волі, на прикладі зарубіжних країн.....	97
Іванов Д. В.	Перспективи створення приватних колоній в Україні.....	100
Карпова В. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до довічного позбавлення волі.....	103
Козаченко Т. О.	Щодо доцільності застосування покарання у виді обмеження волі.....	107
Козярин Д. Ю.	Особливості ресоціалізації засуджених неповнолітніх.....	111
Колісник Л. Г.	Питання забезпечення права засуджених на охорону здоров'я.....	115
Кудря А. Р.	Забезпечення конституційного права засуджених на охорону здоров'я: основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення...	119
Куктенко Є. Л.	Пробація щодо неповнолітніх як спосіб попередження злочинності.....	123
Курочкіна О. О.	Порівняльна характеристика змісту і основних ознак виконання покарання у виді виправних робіт в радянський період та за часів незалежності України.....	127
Кухар К. І.	Актуальні проблеми застосування інститутів амністії та помилування в Україні.....	130
Кушнір Я. О.	Про забезпечення доступу до освіти осіб, засуджених до довічного позбавлення волі.....	135

Лук'яненко Н.Ю.	Ресоціалізація засуджених як напрям державної пенітенціарної політики.....	138
Лучникова Д. Ю.	Проблеми ресоціалізації осіб, які не досягли повноліття.....	141
Ляшкевич Є. І.	Місце законних інтересів у складі правового статусу засуджених.....	144
Мандзюк М.	Проблемні аспекти ресоціалізації засуджених.....	146
Михайлова Г. В.	Проблеми підготовки засуджених до звільнення від відбування покарання.....	149
Ненька Г. Ю.	Проблеми застосування покарання у виді виправних робіт.....	152
Онищенко А. Г.	Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань шляхом реалізації індивідуальних заходів.....	156
Оніщенко З. О.	Правовий механізм забезпечення безпеки засуджених осіб та персоналу в місцях позбавлення волі.....	159
Очерет М. О.	Роль соціально-виховної роботи із засудженими в установах виконання покарань..	162
Очкін Р. В.	Міжнародні аспекти проведення соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі.....	165
Панішева Ю. С.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	168/
Плеханов М.	Місце інституту пробації в системі ювенальної юстиції.....	171
Погребняк О. О.	Деякі питання забезпечення безпеки персоналу установ виконання покарань...	175
Позняк Ю. В.	Ресоціалізація неповнолітніх, засуджених до позбавлення волі.....	178

Поллак М. О.	Міжнародні стандарти поведіння із засудженими.....	182
Пономаренко Є. С.	Удосконалення функціонування слідчих ізоляторів в умовах реформування кримінально-виконавчої системи України...	185
Прокопенко О.Г.	Оцінка ризику вчинення повторного кримінального правопорушення як елемент досудової пробації.....	190
Прокоф'єва А. К.	Проблема правового забезпечення права засуджених на відбування покарання за місцем проживання.....	194
Романюк А. О.	Щодо гуманізації системи виконання покарань в Україні.....	197
Роянова І. В.	Правова сутність досудової пробації та підстави її застосування.....	202
Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	205
Савенко Є. О.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	209
Сархош Ю. Д.	Виправлення засудженого: до визна-чення поняття.....	213
Смирнова А. О.	Проблемні питання громадських робіт у системі кримінальних покарань.....	216
Суліменко О. В.	Ресоціалізація жінок, засуджених до позбавлення волі.....	219
Толокольнікова К. С.	До питання обмеження прав засуджених....	223
Уласевич Д. В	Активне виборче право засуджених.....	226
Червона С. Р.	Деякі аспекти виконання арешту.....	229
Чередниченко Д. А.	Виправлення як мета покарання засуджених до позбавлення волі.....	232

Чернишова Є. М.	Виховна робота з неповнолітніми в кримінально-виконавчому аспекті.....	235
Чусько В. В.	Пріоритетні завдання та перспективи реформування державних кримінально-виконавчих інспекцій в Україні в службу пробації.....	239
Шепеленко Л. В.	Інститут пробації: зарубіжний досвід і перспективи розвитку в Україні.....	243
Шульгата М. О.	Проблеми виконання покарання у виді штрафу.....	246
Щербакова К. Я.	Окремі питання доцільності створення слідчих органів державної кримінально-виконавчої служби України.....	251

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 18,68. Облік.-вид. арк. 13,8.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.